

Lausuntopalvelu 17.7.

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI VARHAISKASVATUSLAIN JA LASTEN KOTIHOIDON JA YKSITYISEN HOIDON TUESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry kiittää tervetulleesta lakiesityksestä palauttaa subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus kokopäiväiseksi sekä alentaa hoitoryhmien kokoa, niin että yhtä hoitajaa kohden voi olla korkeintaan 7 lasta.

Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden lyhentäminen puolipäiväiseksi oli virhe, joka heijastui välittömästi yhden vanhemman perheiden työttömyyden vaikeutumisenä ja jaksamisen heikkenemisenä. Lisäksi liitto arvioi, että on riski, että juuri ne lapset, jotka eniten tarvitsisivat varhaiskasvatusta ovat jääneet sen ulkopuolelle. Hoitoryhmien rajausta edistää etenkin erityistarpeisten lasten kehitystä ja yksilöllistä tukea.

Subjektiivisen oikeuden puolittaminen näkyi välittömästi jo keväällä 2017

Yhden Vanhemman Perheiden Liiton tekemän asiakas- ja jäsenkyselyn mukaan 14 % ilmoitti, että päivähoidon rajauksella oli jo ollut kielteisiä vaikutuksia, kuten se oli estänyt työssäkäynnin tai johtanut uupumiseen. Rajausta joko oli estänyt vanhemman työssäkäynnin, jolloin myös tulot olivat laskeneet, tai uusi käytäntö esti satunnaistoiden vastaanoton. Oma jaksaminen oli ollut tiukilla työhaun ja lapsen hoidon kanssa. Kyselyssä tuotiin esiin päivähoitopaikan jonottaminen ja se, että oli joutunut perustelemaan tarvetta. Eräs kertoi, että työttömyysjakson aikana 4-vuotias lapsi menetti ystävänsä ja tutun päivähoitoryhmänsä, mikä ei ollut lapsen etu.

Kyselyn mukaan 62 % vastaajan kunta oli rajannut päivähoito-oikeutta ja loput eivät olleet. Kyselyssä pyydettiin myös arvioimaan, mitä olisi tapahtunut, jos päivähoitorajaus olisi omassa kunnassa toteutettu. 15 % vastaajista vastasi, ettei siinä tapauksessa olisi enää olisi pystynyt käymään nykyisessä työssä tai opiskelemaan. 3 % vastasi, että olisi itse joutunut sairauslomalle ja 3 % että lapset olisi sijoitettu kodin ulkopuolelle.

(Yhden vanhemman Perheiden Liiton asiakas- ja jäsenkysely huhtikuussa 2017).

Perustelut varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden kokopäiväistämiseen:

Päivähoidon rajauksesta on ollut haittaa työllistymiselle.

Yhden vanhemman perheiden vanhempien työttömyysaste on kaksinkertainen (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto) verrattuna muun väestön työttömyysasteeseen, vaikka vanhempien motivaatio käydä töissä on mm. Mia Hakovirran väitöstutkimuksen mukaan suurempi kuin kahden huoltajan perheessä. Jotta yhden vanhemman perheiden työttömyyttä voitaisiin vähentää, varhaiskasvatusta, pienten koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ja kesälomien aikaista leiritoimintaa on lisättävä. Varhaiskasvatuksen aukioloaikoja tulee laajentaa vastaamaan nykyisiä työelämän käytäntöjä. Kelan tutkimuksessa (Kröger, Teppo Kenelle lastenhoito-ongelmat kasautuvat, teoksessa Onko meillä malttia sijoittaa lapsiin, Kela 2006) on havaittu, että juuri epätyypillinen työaika on haastavinta yhdistää yhden vanhemman perheissä. Pelkästään saadakseen työttömyysturvaa henkilön edellytetään lain mukaan etsivän työtä ja olevan työmarkkinoiden käytettävissä.

YHDEN VANHEMMAN PERHEIDEN LIITTO RY • www.yvpl.fi

Helsinki

YVPL ry
Paciuksenkatu 19
00270 Helsinki
Puh. 040 351 5355

Turku

YVPL Etelä-Suomen aluetoimisto
Perhetalo Heideken
Sepänkatu 3, 20700 Turku
Puh. 040 541 5294

Rovaniemi

YVPL Pohjois- Suomen aluetoimisto
Pirkkakatu 2
96200 Rovaniemi
Puh. 040 7540 026

Kuopio

YVPL Itä-Suomen aluetoimisto
Asemakatu 16
70100 Kuopio
Puh. 0400 441 708

Suurin osa työttömien vanhempien lapsista ei olekaan kokopäiväisesti päiväkodissa, mutta jos ovat, niin siihen on ollut yleensä aina ollut tärkeä syy: lastensuojelulliset, maahanmuuttajien kotoutuminen, lapsen tai vanhemman sairaudet, kuntoutus tai erityistarpeinen sisarus. Kun nykykäytännössä näiden vanhempien on pitänyt itse hakea paikkaa, on ollut suuri vaara, että juuri ne lapset, jotka hyötyisivät kokopäiväisestä varaiskasvatuspaikasta, eivät sitä saa, koska sen hakeminen stigmatisoi vanhempaa ja arkaluonteisista syistä (mm. terveysongelmat, kesken jääneet opinnot tai epäonnistunut yritystoiminta tms.) mieluummin vaietaan. Vaara on ollut suuri myös siksi, ettei mitään yhtenäisiä kriteerejä ole ollut olemassa, vaan hoidon tarve on perustunut päiväkodin johtajan kokonaisvaltaiseen arvioon. Paras arvioija onkin vanhempi itse. Ei myöskään ole mitään näyttöä siitä, että vanhemmat käyttäisivät päivähoitoa turhaan!

Muita kehitysehdotuksia perheen ja työn yhteen sovittamiseen

Lapsen hoivapalveluja lisätään, jotta myös yksin lapsiaan huoltavat vanhemmat pystyvät opiskelemaan ja käymään töissä. Lasten hoivapalvelujen tulee vastata työelämää. Päivähoitoajan tulee joustaa vanhempien työaikojen mukaan, ja myös vuorotyöläisten lapsille pitää järjestää riittävästi hoivapalveluja. Avoimia päiväkoteja ja muuta satunnaista päivähoitoa pitää laajentaa tarpeiden mukaiseksi, myös oppilaitoksiin ja sairaaloihin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tasasuuruinen maksu (enimmillään 160 euroa/kk) on pienituloisille perheille liian kallis. Maksu tulee muuttaa tulosidonnaiseksi ja toimintaa tulee laajentaa työmarkkinoiden tilanteen mukaiseksi.

Pienille koululaisille tulee järjestää lakisääteinen mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuksen vuorohoitoa tarvittaessa. Vuorohoitoa pitää kokeilla kolmiperhehoitona niin, että yöhoitaja tulee lasten kotiin Ruotsin käytännön mukaisesti

Susanna Kavonius
puheenjohtaja

Heljä Sairisalo
toiminnanjohtaja
Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry